

The Doll

Bolesław Prus

[Download now](#)

[Read Online](#) ➞

The Doll

Bolesław Prus

The Doll Bolesław Prus

Warsaw under Russian rule in the late 1870s is the setting for Prus's grand panorama of social conflict, political tension, and personal suffering. The middle-aged hero, Wokulski, successful in business, is being destroyed by his obsessive love for a frigid society *doll*, Izabela. Embattled aristocrats, the new men of finance, Dickensian tradesmen, and the urban poor all come vividly to life on the vast, superbly detailed canvas against which Wokulski's personal tragedy is played out.

Unlike his Western European counterparts, Prus had to work under official censorship. In this edition, most of the smaller cuts made by the Tsarist censor have been restored, and one longer fragment is included as an appendix.

The Doll Details

Date : Published December 19th 1996 by Oxford University Press, USA (first published 1890)

ISBN : 9781858660653

Author : Bolesław Prus

Format : Paperback 702 pages

Genre : European Literature, Polish Literature, Classics, Fiction, Academic, School, Cultural, Poland, Historical, Historical Fiction

 [Download The Doll ...pdf](#)

 [Read Online The Doll ...pdf](#)

Download and Read Free Online The Doll Bolesław Prus

From Reader Review The Doll for online ebook

Patrick Roesle says

You've probably never heard of this book, but it comes damn close to meeting War and Peace on its own terms.

History rolls forward. The aristocratic scumbags are replaced by capitalist scumbags. The solutions to yesterday's problems become new problems and we don't get anywhere. A great man becomes a great man in pursuit of a vain and hopeless goal that eventually destroys him. A world of fops, fools, scoundrels, and nihilists loses something it desperately needs.

We can be 99% certain that society is irredeemably fucked. But unless we try to be better, we deprive ourselves of that last 1%.

When you hold out hope for human potential, you'll almost definitely be disappointed. But damn it, we've got to hope. And we've got to try.

Weronika Zimna says

Po przeczytaniu strony 118 napisałam:

To, że Prus tak przepięknie pisał, wbrew pozorom, wcale nie pomaga. Powinnaś czytać to szybko, a ja się bawię w czytanie fragmentów po kilka razy i oznaczanie cytatów karteczkami. Damn you Weronika, damn you Prus.

Z mojego egzemplarza wystaje grubo ponad 100 kolorowych karteczek, więc mogłoby to opinię podtrzymać. Prus pisał niesamowicie. Urzekł mnie też jego humor, a także urocze wykpiwanie różnych zachowań i celne, ironiczne uwagi. Choć fabuła niczym z romantycznej (w dziewiętnastowiecznym znaczeniu tego słowa) telenoweli może irytować, wydaje się też znakomicie oddawać ówczesne realia.

Scena, w której pada słowo "farewell" pozostanie moją ulubioną, z wielu względów. Znakomicie skonstruowana i tragicznie zabawna, była dla mnie przełomowym momentem lektury, tak jak była przełomowym momentem życia dla postaci, która to słówko rzuca.

To niewątpliwie znakomicie napisana i zaskakująca interesująca książka. Tak, irytująca też - lecz ta irytacja jedynie podtrzymuje moje zainteresowanie lekturą. Po wspomnianym wcześniej "farewell" to już w ogóle byłam na granicy wytrzymałości. Dzięki temu ze strachu, że ta brawurowa (i całkiem przeze mnie pochwalana) decyzja zostanie zaprzeczona przez ten tragiczny, beznadziejny romantyzm. Jak to się skończyło... ci, którzy czytali to już wiedzą. Ci, którzy nie czytali - jeżeli zechcą, dowiedzą się sami.

Co egzaminacyjny pęd robi mi w głowie ilustruje to zdjęcie:

//Swoj? drog?... minusem czytania papierowej kopii jest niemo?no?? natychmiastowego przytoczenia ulubionych cytatów. Musz? je, o zgrozo, przepisa?...

Czarny Pies says

"The Doll" is as a landmark work of Polish literature that will be of tremendous interest to anyone of Polish descent or having friends who received their education in Poland. It examines all of the major political, cultural and social issues that were debated in Poland in the second half of the nineteenth century. Because "The Doll" is taught in Polish secondary schools, the Anglophone reader is assured the pleasure of being able to discuss the work with any of his or her friends in the expatriate Polish community. This is a major benefit for a work that poses significant challenges for the Anglophone reader.

To properly comprehend "The Doll" one needs a very solid understanding of Polish history, class structure and society in the 19th century. At the same time, the reader needs some experience in reading and decoding works written under censorship in which the author, poet or librettist discusses a political issue using events in other countries as proxies for those in the country that he or she is truly interested in.

The key issue is that the events take place in Poland during the 19th century when Poland was partitioned between Russia, Austria and Germany. The hero Stanisław Wokulski has participated in the January Uprising (1863-1864) against Russia and spent a number of years in Siberian exile which indicates that the Polish national question is a major background issue. However, the subject of Polish independence is never directly mentioned.

Poles of the Jean Paul II/Solidarity generation view Wokulski as a figure like Julien Sorel from *The Red and the Black* who makes the perverse decision to become a priest because under the Bourbon Restoration because no other options were available to him. From this perspective Wokulski who has the innate qualities of political leader has no outlet for his natural talents in the Russian occupied Polish Partition. As a consequence he devotes himself entirely to his love for a woman who is inaccessible because she is an aristocrat whereas Wokulski is "works in trade" (i.e. is a retailer).

In the eyes of Prus, Wokulski's infatuation is a massive folly in the style of the great Polish romantic poet Adam Mickiewicz. The woman he is obsessed with is both shallow and nasty. Wokulski's loyalist friend Igacy Rzecki is appalled. He wants Wokulski to marry a sensible woman of his own social class and dedicate himself to Polish independence which is referred to by the proxy term "Bonapartism" in order to get past the censor. Rzecki's idea makes no sense either. Wokulski is not living in democracy and because of his revolutionary past would have been too closely monitored by the Tsarist police to participate in any underground organization.

Wokulski however is lucid about his situation. He is aware that the best course for him is to concentrate on his business and thus create wealth in Poland. Unfortunately his instincts pull him in the other direction. He is unable to stop loving his fantasy woman. In order to make himself acceptable in her aristocratic milieu he sells his businesses so as to passively live off his investments. When, Wokulski finally sees through the woman that he loves, life loses all meaning for him. His morale collapses and he dies shortly afterwards.

"The Doll" contains a lengthy discussion on Poland's Jews. Being a logical positivist, Prus felt that the differences between Jews and Christians were entirely artificial. What Prus desired was for Polish Jews and Catholics to merge into a single progressive community of atheists. Accordingly, he presents the Jews in a very favorable light. Wokulski has many good Jewish friends. Moreover Wokulski vigorously argues that through their business activities which create wealth, the Jews are making an important contribution to Polish society.

Prus' sharpest criticisms are for the Polish aristocrats who do nothing to create wealth but simply spend money ostentatiously and amass debts while regarding everyone else with contempt particularly Jews and tradesmen (i.e. retailers.)

Prus provides a very insightful portrait of Poland under Russian rule in the second half of the nineteenth century. "The Doll" is in no ways prophetic. Today we know that Poland was finally liberated by "Solidarity" which was in its essence a coalition of the Roman Catholic clergy and blue collar unions. In "The Doll", Prus discounts the Catholic Church as an utterly inconsequential force in Polish society. There is no mention that I can recall either of unions or any working class organizations. "The Doll" is a logical positivist work which assumes that leadership for change in the modern world can only come from the educated middle classes. It is a great novel for any reader willing to forgive it this one blind spot.

Grigor Grigoryan says

??????? ?? ??, ?????????? ??? ?????? ??? ?? ?????????
??? ??????? ??????? ?? ????? ?? ????? ?????????, ??? ?? ?????? ??, ?? ??????, ????? ??????? ??????????
????????? ?? ??????

Richard Newton says

A book well known and loved in Poland but less well known abroad. This is a shame as I'd have no hesitation in putting it in the same league as Tolstoy - and like Tolstoy this is a huge book, almost 700 pages long. It is helped by a very good translation.

At one level a love story and the power of love to distort someone life, but it is also a story of the relationships between classes - especially between the aristocracy and the self-made man, and it can be read as an existential exploration of the meaning of life. On top of this it is an insightful historical drama of Poland under Russian rule in the late 19th century. Finally it is prescient - talking of flying machines, the fall of the aristocracy and future problems for Jews in Europe.

So you can see I am a fan. To enjoy it you have to be prepared for 19th century writing - it can't be accused of ever being spartan writing! Also I found one of voices less convincing than the others. Nevertheless a great novel.

John Gaynard says

In writing this majestic novel about fin de siècle 19th century Warsaw, Prus illustrated all the social currents that would make Poland such a cauldron of differing identities in the following century. Ostensibly a story about the excruciating infatuation of a successful merchant, Wokulski, for a noble's daughter, the book is also about three generations of men coming to terms with Poland's past and present and trying to break away from the Nobles' Republic in order to create a modern future for the nation. Although Prus could, naturally, have had no idea of what would happen to his country in the next century, the battle lines of ethno-nationalism, later exploited by the National Democrat anti-Semites, the Catholic Church, the Nazis and the Communists begin to emerge.

Myriam says

"Hij bleef staan en keek om zich heen. Het was een paar dagen voor de feestdagen en het mooie weer had een massa mensen op de been gebracht. Het snoer rijtuigen en de bonte golvende menigte tussen het standbeeld van Copernicus en de zuil van koning Sigismund zagen eruit als een zwerm vogels die zich net op dat moment boven de stad verhief, op weg naar het noorden.

'Opmerkelijk,' zei hij hardop. 'Elke vogel daarboven en ieder mens hier op aarde heeft het idee dat hij de richting op gaat die hij wil. En pas als iemand terzijde staat, ziet hij dat ze allemaal worden voortgestuwd door een fatale stroming die sterker is dan hun vermoedens en verlangens. Misschien wel diezelfde die de streep vonken doet opstijgen die in de nacht door een locomotief in de lucht worden geblazen... Een ogenblik lichten ze op om vervolgens voor de hele eeuwigheid uit te doven, en dat noemt men leven.'"

Laurent says

De pop van Bolesław Prus, negentiende-eeuws realisme op zijn best

- Laurent De Maertelaer

Het Schwob-programma, een onderdeel van het Nederlands Letterenfonds, rakelt verdwenen klassiekers uit de vergetelheid en geeft 'onzichtbare literatuur' gestalte. Lezers van divers pluimage stellen op schwob.nl lijsten samen met cruciale maar teloorgegangene literatuur. Stuk voor stuk must-reads, cultboeken uit 'alle windstreken en daarbuiten', geheimtips die nooit eerder in het Nederlands verschenen of sinds jaren niet meer verkrijgbaar zijn. Schwob gaat vervolgens op zoek naar ondersteuning voor de vertaling, terwijl een honderdtal Nederlandse en Vlaamse boekhandels met een heuse campagne de herontdekkingen aan de man brengen. Een van de boeken die dankzij Schwob een eerste vertaling kreeg is *De pop*, het magnum opus van de Poolse schrijver Bolesław Prus (spreek uit 'proes', jawel, zoals in 'Proust'). Een onmetelijke en in eigen land diepgeliefde klassieker, kaliber Max Havelaar, Madame Bovary of Anna Karenina, maar nauwelijks of niet gekend buiten de landsgrenzen. "Negentiende-eeuws realisme op zijn best", aldus Czesław Miłosz.

Bolesław Prus

Bolesław Prus (zijn voornaam spreek je trouwens uit als 'boleswaf') is in onze contreien een nobele onbekende, en dat 'noble' mag u letterlijk nemen. Prus, geboren als Aleksander Głowacki (1847-1912), haalde zijn pseudoniem namelijk uit het wapenschild van het verpauperd adellijk geslacht waar hij van afstamde: de zogeheten 'Prus I' was populair in de heraldiek bij hooggeplaatste families tijdens het Pools-Litouwse Gemenebest. Als 15-jarige idealist verliet hij de schoolbanken en sloot zich aan bij de Poolse Januariopstand van 1863 tegen het keizerlijke Rusland. Een jaar later liep hij ernstige verwondingen op tijdens de slag bij Białyka en kwam zelfs in de beruchte tsaristische gevangenis van het Kasteel van Lublin terecht. Deze traumatiserende gebeurtenissen leverden hem een levenslange paniekstoornis en agorafobie op, net als een grondige afkeer voor iedere vorm van gewapende opstand.

Gezien zijn jonge leeftijd sprak een militaire rechtbank Prus vrij en bracht hem onder voogdij van een oom. Hij liep eerst school in het gymnasium van Lublin, studeerde nadien wiskunde en fysica aan de universiteit van Warschau, maar zag zich omwille van financiële problemen verplicht om zijn studies stop te zetten. Prus was een man met een brede interesse en wijdde zich aan zelfstudie, terwijl hij in zijn levensonderhoud voorzag door bijlessen te geven. Rond 1872 startte hij een carrière als journalist en

verwierf al snel grote naambekendheid door zijn columns in de razend populaire kranten de “Warschause Koerier” en de “Dagelijkse Koerier”. Prus’ bijdragen zouden 40 jaar lang verschijnen: recent verschenen ze bij een Poolse uitgever in maar liefst 20 boekdelen. Zijn stukken getuigen niet alleen van een groot maatschappelijk engagement, maar ook van een vergevorderde interesse in de wetenschap en een diep geloof in de technologische vooruitgang. Stuk voor stuk thema’s die prominent terugkeren in De pop en van Prus een belangrijk vertegenwoordiger maken van de anti-romantische beweging, die later bekend werd onder de noemer ‘Pools positivisme’.

Prus publiceerde naast zijn journalistiek werk tientallen kortverhalen en nouvelles. Het zijn sobere maar charmante en ironische observaties waarin hij zich een even gevat waarnemer van het dagelijkse leven toont als een groot humorist. Om naar eigen zeggen de ‘grote vragen van zijn tijd’ in kaart te brengen schreef Prus ook enkele romans. Zo verscheen in 1883 zijn debuutroman Kinderzonden, zij het zonder veel gevolgen. Drie jaar later volgde, deze keer met heel wat meer bijval, De voorpost, een prangende roman over het boerenbestaan en het Duits kolonialisme. Vanaf 1887 verscheen als feuilleton het boek dat nog steeds als de eerste moderne Poolse roman wordt beschouwd en hem een definitieve plaats in het literaire firmament bezorgde: De pop. Nadien volgden in 1890 - ver zijn tijd vooruit - De geëmancipeerden, een boeiende roman over vrouwenemancipatie en in 1897 de historische roman De farao, die zich afspeelt in het Egypte van na Ramses II.

De unie van het Pools-Litouwse Gemenebest hield stand tot 1795, toen het Poolse gebied werd verdeeld tussen Rusland, de Habsburgse monarchie en Pruisen. Pas in 1918, na de Eerste Wereldoorlog, herwon Polen zijn onafhankelijkheid. Anders gezegd, tijdens zijn leven heeft Prus ‘Polen’ als onafhankelijk land nooit gekend. Dat de ondertoon van De pop één groot hunkeren naar een onverdeeld vaderland verraadt, verklaart meteen waarom iedere rechtgeaarde Pool het boek een warm hart toedraagt. Toen Prus stierf in 1912 woonden duizenden mensen zijn begrafenis op het Pow?zki-kerkhof in Warschau bij.

De pop

Van september 1887 tot mei 1889 verscheen De pop als feuilleton. Het boek is inmiddels vertaald in 20 talen, meerdere keren verfilmd en zelfs tot een miniserie voor televisie bewerkt. Prus noteerde in een brief dat de directe aanleiding om De pop te schrijven een per toeval gelezen krantenartikel over de vermeende, in een heus proces eindigende diefstal van een speelgoedpop was. Dit banaal fait divers loopt als een plagerig leidmotief doorheen de roman. Het groter plaatje toont het bankroet van een natie, of de zoektocht van een volk naar een vaderland.

Via twee parallelle verhaallijnen strekt de handeling zich uit over de eerste maanden van 1878 tot in oktober 1879. In de grandioze opening verhaalt Prus gebeurtenissen uit 1878 en maken we kennis met de protagonist: Stanis?aw Wokulski, een dynamische koopman van middelbare leeftijd die een haat-liefdeverhouding met zijn vaderland heeft en hemel en aarde verzet om de hand van de beeldschone, maar leeghoofdige aristocrate Izabela ??cki te winnen. Het andere verhaal krijgen we in de vorm van dagboeknotities uit het internationaal fel bewogen ‘Revolutiejaar 1848’ van de dromerige, met Napoleon dwepende en het ‘mozaïsche geloof’ aanhangende ex-revolutionair Ignacy Rzecki, Wokulski’s beste vriend en de veel oudere gerant van diens galanterieënwinkel in de chicste straat van Warschau.

Het dagboek van de trouwe gerant doet Wokulski’s levensverhaal uit de doeken, een spannend verhaal van ‘rags to riches’: hij is, net als Prus, een nazaat van een verarmde adellijke familie, die het hoofd boven water probeert te houden als ober in een Warschause restaurant maar droomt van een carrière als wetenschapper. Wanneer hij, opnieuw zoals Prus, deelneemt aan de mislukte Januariopstand wordt hij gevangengenomen en uiteindelijk verbannen naar Siberië. Bij zijn terugkeer naar Warschau gaat hij als verkoper werken in een

chique galanterieënzaak, huwt de rijke eigenares van de winkel om na haar dood haar zaak én geld te erven. Hij zet een nogal louche maatschap op met een Russische koopman en maakt zijn fortuin door het Russische leger te bevoorraden tijdens de Russisch-Turkse oorlog van 1877. Als steenrijk koopman poogt hij de sociale conventies te doorbreken en dingt naar de gunsten van de aristocratie, in het bijzonder die van Izabela hoewel zij hem blijft zien als een sluwe parvenu.

Net als die andere grote realisten Flaubert en Tolstoj laat Prus geen steen op de andere. Hij toont in zijn geweldige stadsroman alle sociale geledingen van het negentiende-eeuwse Warschau, een bruisende metropool in volle transitie. Hij schetst een Poolse samenleving van contrasten en tegenstellingen, een maatschappij in verval en nadat de Russische overheersers de Januariopstand hadden neergeslagen, ook nog zonder identiteit. Een natie verscheurd tussen Pools idealisme, zoals opgehangen door de romantische dichter-held Adam Mickiewicz, en een groeiend positivisme en antisemitisme.

Met het verschijnen van De pop ging voor veteraan-vertaler Karol Lesman – hij vertaalde ruim 50 titels uit het Pools – een sinds lang gekoesterde droom in vervulling. Lesman slaagt erin een heel tijdsgewricht op te roepen door een zwierige zinsbouw en een bijzonder charmerende sfeerschepping en toonzetting. Het afgemeten gebruik van archaïsmen doet denken aan de beste Charles B. Timmer-vertalingen van de Russische grootmeesters, een hele prestatie. Dat De pop als feuilleton verscheen is er soms aan te merken: bij momenten is Prus iets te breedvoerig, zijn er herhalingen of hebben kleinere personages plots een andere naam. Een kniesoor die daar over valt, want met meer dan 800 pagina's is De pop, letterlijk én figuurlijk, één grote brok leesplezier. Dit modern epos van een land in wording verdient ruimschoots zijn plaats in de canon van de Europese literatuur.

De pop van Bolesław Prus, L.J. Veen Klassiek, vertaling en nawoord: Karol Lesman, ISBN: 9789020414523, Prijs: € 24,99, 829 pagina's

Kim says

Think of Tolstoy set in Warsaw with a dash of Trollope and a pinch of Dickens thrown in for good measure.

n?żný barbar says

Mój stary to fanatyk Lalki. Pó? mieszkania zaj***ne starymi wydaniem najgorsze.

Kasia says

Nareszcie koniec.

Martyna says

3,5/5 stars

Well so far this book was the best required reading that I've read in high school.

Howard says

This is 'the' acclaimed Polish classic written by Prus serialised in 1897 and full novel form in 1890. It is set in Warsaw in Poland then split between Russian, Austrian and Prussia; the local history preceding the events of the novel appear quite complicated but are detailed to some extent in the book's notes but uprisings, unification and the elites, politics, modernity etc are the backdrop.

The story is a Dickensian length of 679 pages small font text and a weighty tome – I in fact read the ebook version and kept by printed book at home. The style is that classy well constructed literary detailed narrative similar to Eliot, Tolstoy etc. It is not as naturalistic as Zola but given the indications that the Tsar's censors had a go at it – the book has had the extracted bits put back in (I would have liked the odd note indicating when this happened; and except a whole passage placed in the appendix), it could have been a bit more forthright. Though a character list would have been nice, I didn't have the same problems I usually do keeping track of 'Russian-like' names.

The story itself is actually remarkably simple: Wokulski, a now wealthy thirty something shop owner, falls in love with Izabela, an impoverished young noble aristocrat, can his money win her despite his lower status? The length of the tale comes from the intricate detail of the social scene then including Barons, princes, bachelors after inheritances, mistresses and upcoming powerful money men; the histories and development of many of the side characters and importantly the life and perspective of Wokulski's long standing friend (and shop clerk) Ignacy who has many chapters to himself as first person journal entries. I really enjoyed the style and the clever way Prus has Wokulski acting unselfishly in one way (say paying more for a house than it's worth to get money to Izabela's dad) and have her views interpreting this behaviour in exactly the opposite way intended. Travels to Paris, attempted suicides, duels, avenging Baraonesses and adulterous behaviour are all abound. For my interest Izabela is even reading Zola's 1877 book 'Une Page d'Amour'.

Ignacy is an intriguing character: his concerns for his country, Wokulski, the wider European view (e.g. England's war in Afghanistan then later with the Zulus, fondness for the Bonapartes, worries for wider war between Russia and Turkey on one side and England, Germany and Austria on the other etc) are wonderful. The emerging science of the day also plays its part (flying machines, Darwinism, metallurgy) on amateur scientist Wokulski.

It has to be said there is quite a lot of the possible impacts and prejudices (discussed between characters etc) of the Jewish population, including their power and money, on the modernising Poland e.g. The nobility, in great debt needing dividends, don't want Wokulski to sell up his business to a Jewish rival (and the clerks don't want to work for a Jew – except Ignacy who has a more balanced view) – I found it somewhat chilling to think of this backdrop in 1890 and have references to characters taking train journeys to Krakow etc.

So in summary: this is a very long read, the story is definitely there (will she, won't she), the passion and emotion is there (when will he finally realise what she really is) and the history seeps out of every page. The book is a cross between Eliot's 'Middlemarch', Zola's 'Money' and 'Ladies Delight' and Tolstoy's 'Resurrection' serialised to be as long as any Dickens. A very worthy read.

Some quotes:

(Izabela contemplating marriage) 'Perhaps even... a husband, for people suffer the most terrible misfortunes.

But as a lover – that was simply absurd. If necessary, even the most aristocratic of ladies will take a mud bath; but only a madman would enjoy it’

‘She had already almost forgiven him the purchase of the dinner-service and the promissory notes, and the money lost at cards to her father, on which the entire household had lived for several weeks... (no she had not forgiven him that, and never would!)’

‘Today’s Hungarians are worth nothing. When the Huns suppressed them in 1849, they protested that every nation has the right to defend its own freedom. But today? They themselves are pushing their way into Bosnia, uninvited, and they call the Bosnians, who are defending themselves, ‘criminals and brigands’.’

‘Is it right to equip wretched human hearts with an infinity of yearning, without at least giving them the consolation that death means oblivion?’

Ola Loobeensky says

Nie wiem, co tu napisać. Przez trzy lata polonistyki nie spotkałam chyba drugiego polskiego powieściopisarza tak odstającego od reszty. Istnieje całe mnóstwo księzek, które kazano nam czytać głównie z pobudek historycznoliterackich; istnieje całe mnóstwo faktów, których znajomość byłaby niezbędną, aby uruchomić chociażby ład podziwu dla pionierskiego utworu. "Bogurodzica" ze swoim monotonnym rytmem rymów a-a-a-a? Tak, tak, ale... "Malwina", która powala tkliwoci? Och, pierwsza polska powieść psychologiczna... I tak dalej. "Lalka" natomiast, jak ka?de dzieło ponadczasowe, jest światem samym w sobie. Nie wymaga znajomości kontekstu, ani dziejów. Te nie przeszkadzają wprawdzie, lecz nieuchronnie uruchamiają analizę i przenoszą odbiór tekstu na zupełnie inne poziomy, tymczasem "a wise reader reads the book of genius not with his heart, not so much with his brain, but with his spine. It is there that occurs the telltale tingle*".

*młody czytelnik czyta dzieło geniusza nie przy pomocy swojego serca, nie tyle nawet swoim mózgiem, lecz kręgosłupem. To wzdłuż niego przebiega znaczący dreszcz."

If I had to choose only one book from the whole polish literature to show it to the world - it would be "The Doll".

Ewa says

Długo czekałam na „Lalkę”. W klasie humanistycznej różnie to bywa, materia u jest wi?cej niż na innych profilach i mnie akurat trafiło si? tak, że zaczęli?my omawiać ją w klasie maturalnej, gdy wszyscy inni mieli już ją za sobą. Choć o lekturach szkolnych słyszy się głównie opinie niepochlebne, to „Lalka” wszystkich bardzo dotknęła. W dyskusje o potworności ??ckiej i wspaniałości Stasia Wokulskiego wci?gnęli si? nawet najwi?ksi szkolni nihiliści. Z tego powodu nie mogłam się doczekać, by sięgnę? po tę księkę?

Dla mnie „Lalka” stanowi?a ogromne wyzwanie; sta?a si? jedn? z powie?ci, której przeczytanie zaj??o mi kilka ?adnych miesi?cy, a w mi?dzyczasie si?gn??am i po inne pozycje. Na pocz?tku ogromnie si? nudzi?am, a ju? widz?c u góry strony „Pami?tnik starego subiekta”, oczy same mi si? zamyka?y. Ju? postawi?am Prusowi minus, a na „Lalce” krzy?yk, ju? chcia?am czu? rozczarowanie, a? tu nagle...

No Stasiu Wokulski i ta arcyirytuj?ca, okropna ??cka! Poza nimi za? moi ulubieni studenci, wyprowadzaj?cy si? z mieszkania w ?ótej kamienicy metod? cokolwiek nietypow? lub udaj?cy trupa na sali s?dowej. Ochocki, pozytywista z krwi i ko?ci, poza tym za? mizogin w s?owie. Szczególnie lubi?am go w Zas?awku, kiedy ?owi? ryby i z?o?ci? jak ma?e dziecko. Hrabina W?sowska, do której co prawda i po zako?czeniu ksi??ki mam stosunek ambiwalentny, ale wydaje mi si? najciekawsz? postaci? kobiec?.

Prus dokonuje w „Lalce” czego? niesamowitego, do czego d??y wi?kszo?? autorów, a czego nieliczni dokonuj? – kompletnie i w ca?o?ci o?ywia postacie. Najlepszym dowodem na to jest tablica na jednej z warszawskich kamienic, która informuje, ?e mieszka? w niej Stanis?aw Wokulski, bohater powie?ci Boles?awa Prusa. Nie jest wi?c to zupe?nie subiektywne odczucie. Niemniej, „Lalki” nie czyta si? ?atwo. Jest to wymagaj?ca lektura, któr? trzeba czu?, by j? polubi?. Nie jest to wbrew pozorom takie trudne – ca?y szkopu? polega na odnalezieniu swojej postaci, tak jak szuka si? kolegów czy kole?anek. Jedne osobowo?ci pasuj? nam bardziej, drugie mniej – tak samo przy lekturze powie?ci Prusa. W pewnym momencie biegniemy przez fabu??, szukaj?c swoich ulubie?ców, zatapiamy si? w lekturze, przenikaj?c zupe?nie do Warszawy i Pary?a XIX wieku. Niektórzy z nas mog? nawet poczu? przemo?n? ch?? rozbitcia ulubionego pos??ku ??ckiej lub wytarganiu Starskiego za jego przekl?te w?siki. Ch?tnie te? wytoczy?oby si? proces temu ca?emu Maruszewiczowi, który jest kanali? najni?szego rz?du, bo nawet wyrafinowania mu brak.

„Lalk?” omawia si? przy pozytywizmie. Rozpatruje si? j? w kontek?cie wielkiej powie?ci realistycznej, szuka podobie?stw z dzie?ami Balzaca, podpira cytatem ze Stendhala o zwierciadle przechadzaj?cym si? po podwórzu. Na lekcji uczymy si?, ?e w dziele Prusa tych luster jest kilka. Rozwa?a si? kompozycj? i styl, usi?uje dokona? charakterystyki Wokulskiego, którego tak po prawdzie scharakteryzowa?, kompletnie i do ko?ca, si? nie da. Okre?la si? go jako cz?owieka, który sam siebie tworzy, czyli takiego, który buduje ca?e swoje ?ycie, ale te? sam siebie do ko?ca nie zna. Mówi si? o jego niepowtarzalno?ci. Ja pragn? zauwa?y?, ?e ta niepowtarzalno?? kryje si? w jego byciu absolutnie ludzkim: prze?ywa ludzkie dylematy, wzloty i upadki, ma tygodnie pe?ne chandry, zakochuje si? w niew?a?ciwej osobie, idealizuje j?... s?owem: jest jak ka?dy z nas, a przynajmniej ta bardziej wra?liwa wi?kszo??. Kochamy Stasia Wokulskiego, bo znajdujemy w nim swoje ludzkie cechy; nienawidzimy ??ckiej, bo obra?aj?c Stacha, ura?a nasz? osobist? dum?. „Lalk?” mo?na by czyta? wci?? i wci??, powraca? do tego ?wiata jak odwiedza si? przyjaciół w innym mie?cie.

Dla mnie zawsze najwa?niejsze w ksi??ce jest to, jak bardzo potrafi? w?y? si? w jej rzeczywisto??. Tak naprawd? opinia przeci?nego czytelnika, podczas gdy nad wiekopomnym charakterem „Lalki” tocz? si? debaty uczonych, znaczy tu niewiele. Nie potrzebuj? zatem mówi? o geniuszu Prusa, który powie?? tworzy? praktycznie z dnia na dzie? („Lalka” pojawia?a si? w „Kurierze Warszawskim”). Tylko troch? mi ?al, ?e to nie artysta współ?czesny, na spotkanie z którym mo?na pój?? i czego? si? od niego nauczy?, musn?? cho? powierzchownie jego zamys?y i odkry?, *co autor mia? na my?li u ?róde?*.

Jest jeszcze jedna kwestia, która nurtuje dziesi?tki znawców literatury i pewnie niejednego czytelnika-szaraczka, takiego jak ja. Mianowicie: *co sta?o si? z Wokulskim?*

Może Prus sam nie wiedzia?, może celowo zawiesi? go w pró?ni, zostawiaj?c nieograniczony wachlarz możliwości, od samobójstwa po wyjazd do Chin. Sama, ja, niegodna, co prawda, mam swoje typy... Bardzo bym chcia?a wiedzie?, czy s? cho? bliskie prawdopodobie?stwa. Szkoda, że Prus nie żyje w naszej epoce.

Sini says

Het bij ons volkomen onbekende "De pop" (1890) van Boleslaw Prus schijnt in Polen zo ongeveer als de evenknie te worden gezien van meesterwerken als "Madame Bovary" of "Anna Karenina". Nou, daar zit wat in: het is een totaal ander en vooral veel maffer boek dan die twee overbekende klassiekers, maar het zit naar mijn smaak wel ongeveer in dezelfde torenhoge kwaliteitscategorie.

Hoofdpersoon is de winkelier Wokulski, ooit een ongeneeslijk romanticus in dromen die meevocht in de Poolse opstand en nadien hogere idealen najoeg via chemie en wetenschap, maar nu via een verstandshuwelijk eigenaar van een winkel in galanterieën en als weduwnaar in goede doen. Maar ja, hij raakt verslingerd aan de wat verveelde Izabela, die van verpauperde adel is en ook allerlei dromen van onbereikbare schoonheid en vervulling heeft, maar die de affecties van Wokulski niet ondubbelzinnig beantwoordt. Want tja, zij blijft maar dromen van onvervulbare idealen, blijft ook maar flirten met andere mannen, en bovendien vindt ze die Wokulski, die een enorm fortuin bijeengegaard heeft om tot haar aristocratische kringen, toch niets meer dan een banale koopman.

De wijze waarop Wokulski helemaal hieraan kapot gaat wordt door Prus echt prachtig op papier gezet. Zelden is obsessie en over-romantische liefde zo trefzeker beschreven. Zo ook trouwens de volkomen averechtse romantische dromen van Izabela zelf: vrij bakvisachtig en vol van vrij stompzinnige illusie, maar ook uiterst ontroerend. Zoals ook Wokulski in zijn totale verblinding erg ontroerend is. En ook uiterst meeslepend, want zowel zijn momenten van vervoering als zijn heftige teleurstellingen worden vaak via opmerkelijk intense beelden, visioenen en dromen opgeroepen. Zoals ook de vaak volkomen ongrijpbare chaos en verwarring in Wokulski's hoofd door Prus fenomenaal invoelbaar wordt gemaakt.

Echt helemaal geniaal echter vind ik de manier waarop Prus dit alles combineert met absurdisme en ironie. Dat komt ten eerste door allerlei groteske visioenen van Wokulski zelf, en allerlei momenten waarin hij zomaar ineens beseft hoe ridicuul zijn illusies zijn. Maar het komt ook door de perspectieven die andere (vaak heel kleurrijke) personages ontvouwen. De oude klerk bijvoorbeeld, vriend van Wokulski, die op echt briljante wijze neergezet wordt als tragi-komisch figuur: iemand die tot in het belachelijke gelooft dat de dynastie der Napoleons de wereld ooit zal verheffen, en die dus lachwekkend is door de naïviteit van dit geloof maar ook tragisch en aandoenlijk door de intensiteit ervan. Precies die tragi-komische figuur nu, ontdek je als lezer, is een soort grotesk evenbeeld van Wokulski, juist omdat hij nog nadrukkelijker dan Wokulski de TELOORGANG en VERGEEFSHEID van 'geloof in hogere idealen' belichaamt. Bovendien lopen er ook een paar echt erg eloquente cynici rond in dit boek, die vrij pregnant het inzicht verwoorden dat Wokulski zelf ook later bereikt: alles is ijdelheid, alle geloof in idealen is pure zotternij. Een zotternij weliswaar waar de zeer vele personages in dit boek allemaal aan zijn verslaafd, en waar elk personage op zijn eigen wijze niet buiten kan, maar niettemin toch een zotternij.

"De pop" is een mooie liefdesroman, waarin de waanzin en de verlokking van de liefde fraai naar voren komt, in vele verschillende vormen, en waarin ook op aanstekelijke wijze van hogere idealen wordt gedroomd. Maar het is tegelijk ook een echt briljante groteske bespotting van al het geloof in liefde en in andere idealen. Het is een tragisch maar ook erg geestig boek, vol echt opmerkelijk maffe wendingen en vol

opmerkelijk maffe formuleringen. De personages lijken soms wel automaten die willoos voortgedreven worden door krachten buiten hen om. En de verteller kijkt daarnaar, grijnst, en noteert alles in ongehoord ironische zinnen.

Dit boek is vele malen grotesker, maffer, ironischer en ontregelender dan "Madame Bovary" en "Anna Karenina". In dat opzicht is de vergelijking met deze twee klassiekers misleidend. Maar "De pop" is in mijn beleving wel net zo goed, en het is een boek met enorm veel vaart en meerdere verrassingen op elke pagina. Ik heb mij er in elk geval echt uitbundig mee vermaakt.

Ellada says

I will say this, I was lucky with this book. I was in love and unhappy and the heroine in the book was reflecting my mood and emotions, so I read this book in one breath. nevertheless this is one of the best polish classic books.

Someone in this reviews told that Prus is boring. I don't know about his other works but this book is nothing like boring. And although the book had been written about century ago it's still actual.

I can't describe whole book, it's soo much more then one could describe in a few sentences. So I will tell you just read the book and about the man who fall for a doll, who fall so hard that he became from no one to someone powerful and reach, who changed all his life, and himself becoming better man and better person for a stupid doll.

Agnieszka says

The Doll by Bolesław Prus is undeniably a great masterpiece of Polish realism in literature. This is an epic and detailed tale exploring XIX century Warsaw, tale in which Prus created a vivid picture of the city and people on the background of the economic, ideological and social transformations.

I've always loved reading about this nonexistent any more world. I mean that one recorded only on sepia-toned photographs. Men in the tailcoats, women in white gowns, multicultural society, Poles, Jews, Russians, merchants and aristocracy, lost professions ... And all that and much more we can find here. From one side it is a story about a strong man who lifted up from the lower classes - literally- how significant is the scene of his exit from the basement, who having attained great wealth - only then considers himself to be worthy of woman from upper echelons. And who is the chosen one? Beautiful, with beauty of porcelain dolls, empty Isabella.

Wokulski, it's his name, is an incurable romantic. And in this case it's rather euphemism for bloody damn fool, as ones say: the first sigh of love, the last sigh of reason.

Prus created a colorful and diverse gallery of minor characters : young scientist Ochocki dreaming about flying machines, old Wokulski's friend Rzecki yearning for old times, Madame Krzeszowska, baroness from hell and her profligate husband, merry widow Kazia Wsowska, naughty students sympathizing with socialism and many others. Novel explores their dreams, psychological troubles and involvements in historical events.

But this is also a story about Warsaw itself, the city of great contrasts, city of poor and rich realistically showed through its streets, parks, shops, buildings and churches. Warsaw, in fact, is one of the characters of the book. With his novel Prus paid a homage to the city and like Lisbon you may visit with Pessoa, Petersburg with Dostoevsky or London with Dickens so Prus became a great chronicler of old Warsaw.

Anna says

It took me some time to get into the story but it was worth the effort. I liked the author's writing style, the atmosphere of the 19th century Warsaw and the way he described - so precisely! - people's thoughts and feelings.

What I didn't like was that each character was stupid in his/her own way and sometimes I simply wanted to shout at them. Wokulski did not see anything beside his Izabela, Rzecki went on and on about "politics" and "Napoleon heir", Izabela was into her high society status... argh.

I know the book is supposed to be a picture of Poland in the 19th century and author's thoughts about the future of his country, but for me personally it was more about what obsession - of any kind - may lead into.

anna (readingpeaches) says

things they didn't teach us in school:

- 1) wokulski was heavily depressed throughout the whole story not just the last few chapters
 - 2) basically everyone was Gay™
 - 3) every dude was a misogynist
-